

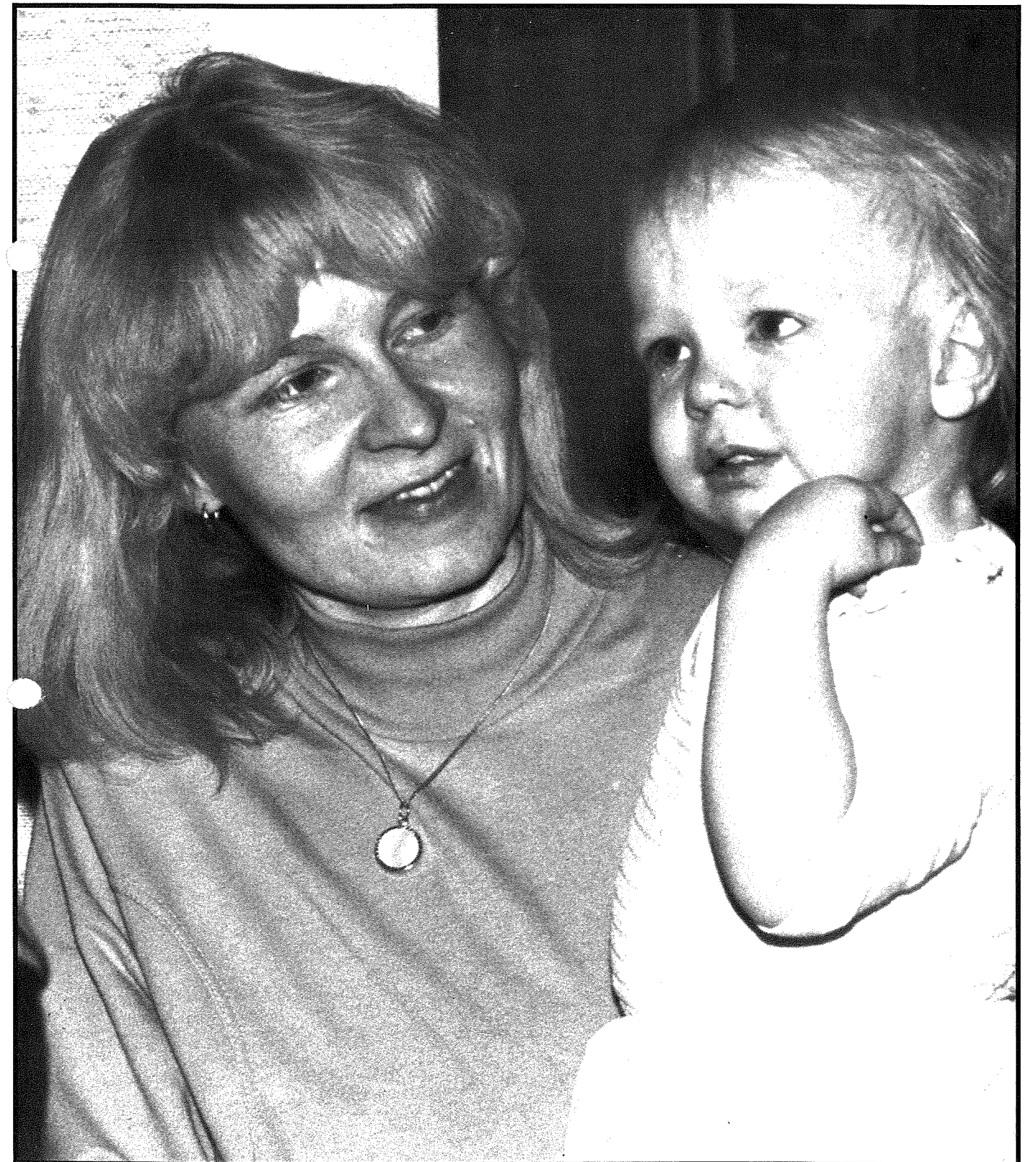
TUNTOSARVI

Selkolehti

• helmikuu 2/1990

Etukansi: Ulla ja pikku Sakari
Takakansi: Palvelutalon pihasta

TUNTOSARVI

Helmikuu N:o 2/1990

16. vuosikerta

JULKAISIJA

Suomen Kuurosokeat ry
Ilmestyy 11 kertaa vuodessa
iso- ja pistekirjoituksella.

PÄÄTOIMITTAJA

Leena Turunen

TOIMITTAJA

Raili Kupi

TOIMITUS, TILAUKSET JA OSOITTEENMUUTOKSET

Mäkelänkatu 52
00510 Helsinki
Puhelin: 90-39604 674
Tekstipuhelin: 90-39604 677
Pankki: KOP Keski-Töölö,
Helsinki 101210-168221

TILAUSHINTA

Kuurosokeille lehti on maksuton.
Muut: 150 mk 12 kk

SISÄLLYS

Varpu Karjalainen:	
Terveystenhoito ja sosiaali- huolto yhdistyvät	2
Terveisiä Vaiviosta	4
Minun onnenhetkeni	5
Enemmän selkokieliä kirjoja	5
Päivi Havas:	
Harrastan lumen luontia	7
Palvelutalo — koti kuurosokeille	8
Ullan ja Maunon koti	9
Sosiaalijoululoma	10
Pää täyteen vai kohtuus	12
Pentti Piskonen:	
Tärkeintä elämässä on terveys	14
Ajankohtainen apuväline	15
Seuraava lehti ilmestyy 28.3.1990	

PÄÄKIRJOITUS

Vappu Karjalainen

Terveysten- huolto ja sosiaalihuolto yhdistyvät

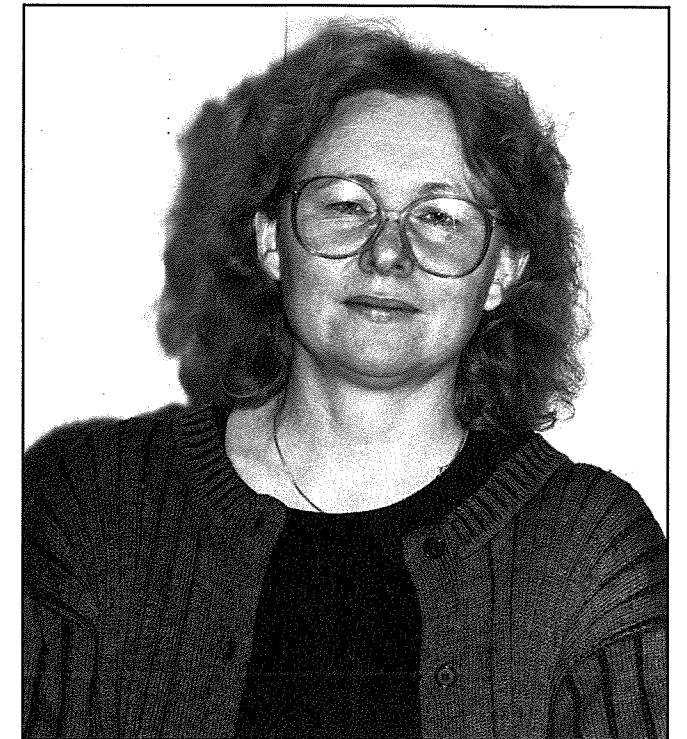
Kuurosokea tai kuka tahansa
vammaisen henkilö tarvitsee
toistuvasti kuntoutuspalveluja.
Kuurosokea tarvitsee apuvälinei-
tä, sopeutumisvalmennusta tai
kuntoutuskursseja.

Aina ei ole aivan selvää, kuka
kustantaa näitä palveluja kuuro-
sokealle sosiaalitoimisto, ter-
veyskeskus vai keskussairaala.
Joskus voi kuntoutuksen kustan-
taminen olla kokonaan epäsel-
vää. Epäselviä tilanteita ei enää
tulevaisuudessa pitäisi syntyä.

Lähivuosina terveydenhuollon ja
sosiaalihuollon toimintoja
yhdistetään. Yhdistäminen alkaa
sosiaali- ja terveysministeriöstä.
Siellä yhdistetään sosiaali-
huollon ja terveydenhuollon
osastot yhdeksi osastoksi ensi
syksynä. Seuraavaksi
yhdistetään sosiaalihallitus ja
lääkintöhallitus 1.3.1991. Läänin-
hallituksissa on jo yhdistetyt
sosiaali- ja terveysosastot.
Ainoastaan kunnissa ovat
sosiaalitoimistot ja terveyskes-
kukset vielä erillään.

Mitä hyötyä kuurosokealle on
sosiaalihuollon ja terveyden-
huollon yhdistämisestä?

Aivan lähiaikoina ei ole odotet-
tavissa muutoksia kuntoutuspal-
velujen järjestämisessä ole
odotettavissa. Muutaman
vuoden kuluttua muutosten
pitäisi näkyä. Tärkein muutos
tulee olemaan se, että sosiaali-
huollon ja terveydenhuollon
palveluita järjestetään
palvelukokonaisuuksina.

Lähtökohtana tulee olemaan
asiakkaan — kuuro-
sokean — elämäntilanne.
Kuurosokea ja työntekijä
yhdessä miettivät kuurosokean
kannalta tarpeelliset palvelut.
Rahoituskysymykset ratkaistaan
viranomaisten keskinäisin
neuvotteluin.

Kuurosokeiden kuntoutusta
tullaan kehittämään kuuroso-
keiden tarpeiden ja kokemusten
pohjalta. Tämä on tulevaisuuden
suunta. Kuurosokeat voivat itse
nopeuttaa tätä kehitystä. On
tärkeää, että kuurosokeat sekä
yksityisinä henkilöinä että
järjestönsä kautta tuovat viran-
omaisten tietoon omia
ehdotuksiaan palvelujen
parantamiseksi. Kokemukseen
perustuvaa tietoa ei voita
mikään. Te olette kuuro-
sokeuden asiantuntijoita! ■

PUHEENJOHTAJAN PALSTA

Terveisiä Vaiviosta

Vaivio on Joensuun seurakuntien kurssikeskus. Siellä järjestettiin hengellinen leiri tammikuussa 1990. Mukana oli 9 kuurosokeaa, 4 tulkkia ja 2 pappia. Saimme keskustella hengellisen elämän asioista ja ihmissuhteista. Mietimme elämän tarkoitusta ja puhuimme rakastamisen tärkeydestä.

Ihmissuhteet

Vammainen- vammaton, kohtaminen, auttaminen, hyväksyminen, puhuminen. On vaikea kohdata ihminen ihmisessä. Unessa Jumala puhui: Jos saisit vaihtaa osasi jonkun kanssa, niin kenen kanssa vaihtaisit? Kenelle antaisit vammasi, vaivasi. Kuka on kyliksi vahva kantamaan vammasi ja elämään sen kanssa? — Ouvolta tuntuu, ei sitä tohi ajatellakaan. Mukavoo sitä on kantoo, miksi sitä toiselle antaisi. Ite oon tottunut. Kyllä sen jaksan kantoo, osaani tyydyn, vahvempi oon.

Elämän tarkoitus

— Pelkoja, isoja ja pieniä. Kuolema — sitä mie pelkään. Ristin käteni ja rukoulen. Nuori oon, vaikka mie kuolemaa joskus toivonkin. Miksi minä elän, tiedä en. Lasten vuoksi, kasvua katselen. Annettu elämä-elettävä on. Kerran kun kuolema lähestyy, kaipa se sitten kirkastuu. Löytyykö vastaus. Riittääkö ymmärrys. Ilon löysin, en enää kysele. Kummituksia, niitä mie pelkään.

Rakastaminen

— Tykkään sinusta. Mutta ensin pitää tykätä itsestään, sitten voi rakastaa muita. Niinhän raamattu opettaa: rakasta lähimmäistäsi niinkuin itseäsi. Ystävyys on kallis asia, sitä pitää hoitaa. Tarvitaan myötätuntoa ja uskollisuutta. Ystävä on hyvä sana. Ystävä auttaa ensin. Ystävä ei odota, että toinen pyytää anteeksi. Hän pyytää ensin, myöntää erehdyksensä. Rakkaus ei tarkoita että me rakastamme ensin Jumalaa. Hän rakasti ensin meitä. Toivotaan, että saamme tavata säännöllisesti näissä merkeissä kotiseudullamme. ■

Pirkko

Minun onnenhetkeni

Leirillä kysyttiin: mikä on Sinun onnellinen hetkesi. Mistä olet ollut erityisen iloinen. Luettelosta tuli tämän näköinen:

- Lasit sain ja pimuja katselin.
- Jokapäiväiset toimet.
- Saan olla näinkin terve.
- Näin vielä ystävän nauravan eilen jumpassa.
- Olen saanut levätä ja virkistyä mieheni kanssa kahden.
- Menin naimisiin vaimoni kanssa.
- Poikani oli herännyt, keittänyt kahvit, ostanut ruusuja mulle.
- Ensimmäinen leskenlehti.
- Ilot pitää löytää itse.
- Monet arkiset asiat.
- Minä elän ja tunnen.
- Oma tai vieras lapsi, joka luottaa minuun.
- Kotona vaimo, joka ymmärtää minua.
- Vanha kuurosokea mies, joka halasi minua ja sanoi: "Mauri".

Jouko, Martta, Matti, Helvi, Jussi, Raija, Ilkka, Seija, Pirkko ja Mauri

Enemmän selkokielisiä kirjoja

Selkokieli on meillä Suomessa uusi asia. Joskus uudet hienot asiat etenevät nopeasti. Selkokieli on tullut suomalaisten tietoon hitaasti. Miksi asia on näin, vaikka selkokieltä tarvitsee 100 000 — 200 000 suomalaista.

Opettakaa kuurosokeita vaatimaan ja kysymään rohkeasti selkokirjoja, kirjastonhoitaja Liisa Wahlström neuvo.

Selkokieltä on helppo ymmärtää. Lauseet ovat lyhyitä. Vaikeat sanat on karsittu pois. Selkokiehinen teksti on painettu isokirjoituksella. Heikkonäköinen voi katsella sitä erilaisten apuvälineiden avulla.

Selkokielellä ilmestyy vain kaksi aikakausilehteä, nimittäin Kehitysvammaliiton julkaisema Leija sekä tämä Tuntosarvi. Monet lehdet julkaisevat selkosivuja tai selkopalstoja. Tämän vuoden helmikuussa alkaa ilmestyä ensimmäinen selkokiehinen uutislehti Selkouutiset. Sen voi jokainen tilata, jos haluaa.

Selkokieliä kirjoja vähän

Vuonna 1986 järjestettiin selkokieliisten kirjojen kirjoituskilpailu. Parhaat kirjoitukset ovat jo ilmestyneet kirjoina. Kilpailun järjestivät Kirjastopalvelu sekä sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteinen selkotyöryhmä. Kilpailu oli hyvä edistysaskel selkokielle.

Meillä on ilmestynyt silti aivan liian vähän selkokieliä kirjoja. Ruotsissa on ilmestynyt jo yli 200 kirjaa.

Selkikirjoja kirjastoista

Joensuun kaupungin kirjaston hoitaja Liisa Wahlström kertoo, että heillä on noin 10 selkokirjaa aikuisille. Kirjoista on huutava pula. Ihmiset eivät vielä osaa kysyä selkikirjoja. He eivät tunne niitä tarpeeksi. Senvuoksi

esimerkiksi vammaisille pitäisi kertoa selkikirjoista ja kehoittaa heitä menemään kirjastoon. — Jos kirjoja kysytään, niin varmasti niitä myös tulee lisää, Liisa uskoo.

Selkikirjoille oma pöytä

Joensuun kirjastossa rakennettiin selkikirjoille oma pöytä.

Siinä pöydällä ovat nyt kaikki selkikirjat sekä isokirjoituksella kirjoitetut kirjat.

Isokirjoituksella on saatavana jo kaunokirjallisuutta, muistelmia ja matkakertomuksia. Yksi lukemisen arvoinen teos on Inkeri Kilpisen kirjoittama kirja ”Vuosi Idän silkkitiellä.” LT

Joensuun kirjasto palvelee myös selkokielen tarvitsijaa. Samaa toivomme kaikilta Suomen kirjastoilta.

Päivi Havas Harrastan lumen luontia

Mitä harrastat?

Vapaa-ajan harrastukseni liittyvät ihmisiin. Tapaan mielelläni ystäviäni. Kaksi kuukautta sitten muutimme avomieheni kanssa Ylöjärvelle. Teemme sivutoimena talonmiehen tehtäviä.

Näin talvella joudumme taistelemaan lumikinosten kanssa. Minusta on kehittymässä lumitöidenasiantuntija. Loppukesästä voi varmaan keskustella asian-tuntevasti ruohonleikkauksesta. Ruumiillinen työ on hyvä vastapaino autossa ja toimistossa istumiselle.

Mikä työssäsi on parasta?

Tapaan koko ajan erilaisia ihmisiä. Haasteet tulevat suoraan ihmisiltä.

Pidän siitä, että voin itse suunnitella työtäni. Opin koko ajan uusia asioita.

Mikä on vaikeinta?

Luulen että tällaisessa työssä on jatkuva riittämättömyyden tunne. Koskaan ei pysty tekemään työtä niin hyvin kuin haluaisi. On vain opittava hyväksymään se, ettei voi olla täydellinen.

Mihin uskot elämässä?

Uskon kasvuun ja muutokseen. Uskon ihmisten väliseen vuorovaikutukseen; siihen että voimme oppia puhumalla ja kuuntelemalla. ■

Kerro miltä näytät?

— Olen 60-luvun lapsi (syntynyt 1964). Olen suhteellisen pienikokoinen. Minulla on lyhyt punertava tukka ja punaiset silmälasit.

Palvelutalo — koti kuuro- sokeille

Juna pysähtyy nytkähtäen Tampereen asemalle. Kävelen reippain askelin läpi asemahallin ja kiipeän taksin takapenkille.
— Kuurosokeiden palvelutalo, Virtainpolku 2
— kiitos!

Tammikuu on lopussa. Ilma on sateisen harmaa ja lämpömittari laskee niukasti pakkasen puolelle. Mutta palvelutalon pihalla on mahtavat lumikinokset. Katselen niitä kateellisenä. — Olisipa meilläkin Helsingissä...

Palvelutalossa on tavallinen arkitiistai.

Keittiössä emäntä apulaisineen valmistautuu lounasaikaan. Ruokasali täyttyy ihmisistä. — Mitä hyvää tänään? Lounaalla asukkaat tapaavat toisensa. Kerrotaan päivän kuulumisia. Kädet viittovat vilkkaasti.

Kirsti Tamminen tuli Palvelutalon johtajaksi viime keväänä. Kymmenen kuukautta on kulunut nopeasti, mutta paljon on tänä aikana ehtinyt tapahtua, Kirsti toteaa. — Olen viihtynyt täällä hyvin.

— Eikö Tampere houkuttele

Palvelutalossa on ollut yksi asunto tyhjänä jonkin aikaa. Lähiaikoina siihen tulee asukkaat. Uusia asuntohakemuksia ei ole tällä hetkellä sisällä.

— Palvelutalon asukkaat ovat kirjoilla kotikunnissaan ja kunnat maksavat palvelutalolle heidän asumisestaan. Kaikki kunnat eivät halua maksaa palvelutalolle, vaan järjestävät kuurosokeilleen asunnon kotikunnassaan.

Myöskään kaikki kuurosokeat eivät halua muuttaa Tampereelle, pois kotikunnastaan. Siinä on meille tulevaisuuden haaste; kehittää palvelutalon toimintaa niin, että se houkuttelee tänne asukkaita.

Työtoimintaa on kehitettävä

Työtoimintaa täytyy kehittää, sanoo Kirsti Tamminen. — Asukkailla pitää olla mielekästä tekemistä päivisin. On oltava myös valinnan varaa, mitä haluaa tehdä. Tällä hetkellä palvelutalossa tehdään harjoituksia, rottinkitöitä ja kudontakäsikouluja. Talossa on myös tilat hierojien käyttöön. Rottinkitöitä menee kaupaksi ihan mukavasti. Osa töistä menee Sokevalle, osa myydään suoraan.

— Tampereella toimii useita vammaisjärjestöjä. Kirstin mielestä työtoimintaa voisi kehittää yhteistyönä muiden järjestöjen kanssa.

Vapaa-ajan toimintaa runsaasti

— Vapaa-ajan viettoon on palvelutalossa monia mahdollisuuksia. Maanantaina kokoontuu kokkikerho; leivotaan ja tehdään

pieniä herkkuja. Tiistaina kokoontuu shakkikerho. Keski-viikkona on luovan toiminnan ilta. Silloin askarrellaan, tehdään savitöitä ja kuunnellaan luentoja eri aiheista. Torstai-ilta on erityisesti lapsiperheitä varten. Silloin järjestetään lapsille ohjelmaa. Vanhemmat voivat sillä välin käydä asioillaan, ostoksilla tai viettää vapaahetken muuten.

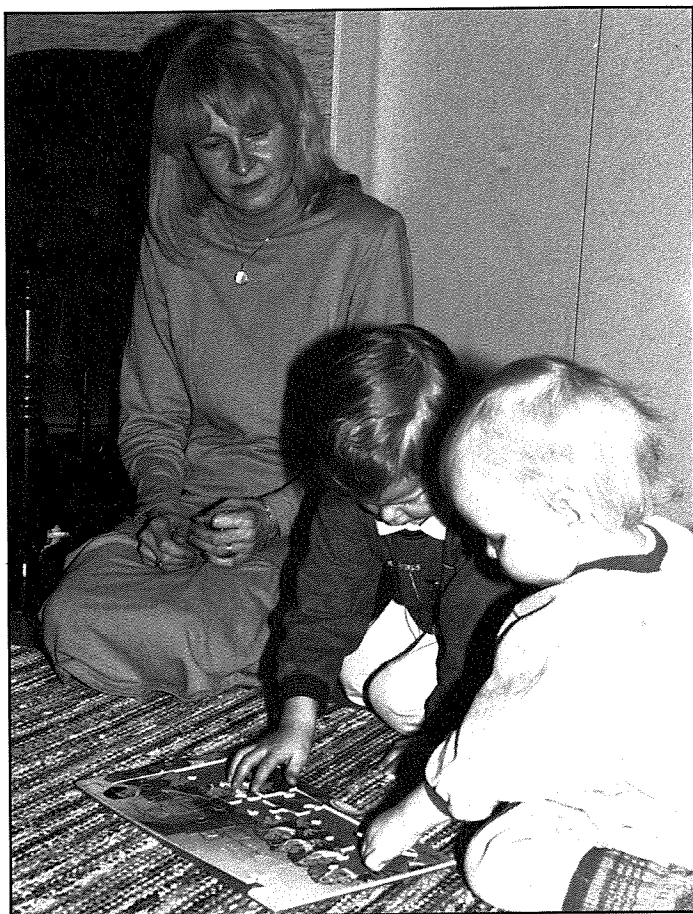
— Sauna on asukkaiden käytössä perjantaisin. Kerran viikossa käydään kuntosalilla ja uimassa. Asukkaat ovat toivonneet patikkaretkiä ja niitä tullaan järjestämään.

”Jos minulla olisi valta ja voima...”

Kirsti nojautuu tuolissaan taaksepäin. Silmät tähyilevät jonnekin tulevaisuuteen. — Kehittäisin työtoimintaa. Lisäksi palkkaisin taloon yhden työntekijän asukkaiden käyttöön.

Hän auttaisi talon asukkaita kirjeiden kirjoittamisessa. Hän kertoisi talon asukkaille viittomalla, mitä ympärillä tapahtuu. Hän voisi olla tulkkina, kun asukas käy hoitamassa asioita kaupungilla.

Tällä hetkellä meillä on oma lehti. Se täytyy jollekin viittoa ja joillekin kääntää pisteiksi. Henkilön palkkaamiseen olemme jo anoneet rahaa Raha-automaattiyhdistykseltä. — Toiveilla on taipumusta toteutua, Kirsti sanoo. RK■

Ullan ja Maunon koti

Ulla ja Mauno Kungas muuttivat palvelutaloon noin kolme vuotta sitten. Ulla on kotoisin Mikkelistä ja Mauno Pohjanmaalta, läheltä Kokkolaa.

Ulla ja Mauno tapasivat toisensa Näkövammaisten ammattikoulussa Espoossa. Ulla oli siellä ADL-opettajana. Mauno opiskeli ammatikoulussa talouslinjalla. Ulla ja Mauno ovat kumpikin kuuroja. He keskustelevat viittomalla.

Palvelutalosta löytyi paikka yhteiselle kodille. Nyt perheeseen kuuluu Ullan ja Maunon lisäksi kolme poikaa. Nuorin, touhukas Sakari on 1-vuotias. Mauno työskentelee päivisin Palvelutalon keittiössä ja Ulla huolehtii lapsista ja kodista. — Heidän kotinsa näyttää viihtyisältä. Ikkunalla on paljon kukkia. Siellä täällä on leikkikaluja ja eteisen naulakon alla pienten saappaiden rivistö.

— Mitä harrastat, kysyn Ullalta?
— Lueskelen jonkin verran, mutta enimmäkseen aika kuluu lasten kanssa. Ei jää aikaa käsitoille eikä muille asioille.

Talotoimikunta

Ulla Kungas valittiin tänä vuonna Palvelutalon talotoimikuntaan puheenjohtajaksi. Ulla kertoo uudesta ja haastavasta tehtävästään.

— Talotoimikuntaan kuuluu 6 talon asukasta. Aasukkaat esittävät toivomuksia ja ehdotuksia talotoimikunnalle. Talotoimikunta kokoontuu kahden viikon välein. Käsitlemme asioita ja esitämme ne sitten talokokoukselle. Talokokous päättää asioista lopullisesti. Tänä keväänä me kiinnitämme huomiota ruokaan. Aasukkaat saavat kokeilla uusia maku-elämyksiä.

— Ulla toivoo, että talotoimikunnan avulla saataisiin aikaan lämmin ja myönteinen ilmapiiri; että asukkailla ja työntekijöillä olisi hyvä yhteishenki. RK ■

Rauhallista sosiaali-joululomaa

Hilka Kasurinen vietti Palvelutalolla joulua yhdessä miehensä Pekan ja Uuno Hyvösen kanssa. Tästä joulustaan Hilka kirjoittaa näin:

— Saavuimme Tampereelle aaton aattona yhdentoista aikaan. Mukana oli lemmikimme Tipsu-koira. Perillä meitä odotti kynttilöin koristeltu kaksio ja herkullinen ruoka. Veimme joulukuusen sulamaan kylpyhuoneeseen. Koristelimme sen vielä samana iltana.

Jouluaattona kävimme joulusau-nassa, joimme torttukahvit ja katselimme jouluohjelmaa televisiosta. Jouluaamuna menimme joulukirkkoon. Kirkko on Hervan-nassa, noin kilometrin päässä palvelutalosta. Marja Jokinen ohjasi meidät sinne ja oli minulle tulkkina.

Rauno vieraili luonamme

Joulupäivänä vieraanamme oli Rauno Koskinen palvelutalosta. Rauno ei osaa viittoja, mutta Dialogos-laitteen avulla selvisimme hyvin. Rauno kuulee kuulolaitteen avulla hiukan.

Uuno keskusteli Raunon kanssa ja Pekkaa nauratti kovasti. Kysyin, mistä miehet keskustelivat. — No, naisista tietenkin. Uuno sanoi, että Raunolla pitäisi olla tyttö, ettei tarvitsisi olla yksin, Pekka kertoi. — Kyllä meistä naisista tykätään kovasti. Ollaan niin rakkaita; kiitos vaan, vastasin Pekalle.

Kävimme vielä kävelylenkillä ja sen jälkeen Rauno meni omaan asuntoonsa. Käden vilkutuksesta tiesimme, että hän oli ollut tyytyväinen joulupäiväänsä ystävien kanssa.

Tapaninpäivänä satoi vettä ja tiet olivat liukkaat. Vietimme päivän sisällä. Saunoimme ja takassa paistoimme makkaraa. — Joulupäivä päättyi ja lähdimme kotiin, mutta tämä joulu palaa mieleen vielä monta kertaa. ■

Pää täyteen vai kohtuus kaikessa?

● Jussi lähti kavereitten kanssa viettämään saunailtaa. Olutkori kilisi. Taskussa pullotti avaamaton pullo, saunailtaa varten hankittu. Kun saunailta päättyi, kaikki eväspullot olivat tyhjiä. Mutta pää oli täynnä.

● Maija ja Lauri tapasivat pitkästä aikaa. He päättivät juhlistaa tapausta parilla lasillisella hyvää viiniä. Oli rauhallinen, lämmin olo. Juttu luisti. Humalasta ei ollut tietoaakaan.

● Mäkisen perheessä vietettiin isän syntymäpäivää. Ruokajumana oli punaviiniä, jota vielä hieman laimennettiin vedellä, ranskalaiseen tapaan. Näin juhlaruokan kanssa oli myös juhlaruokaa. Se oli kuitenkin niin mietoa, että perheen nuoriso voi nauttia lasillisen viiniä vanhempien kanssa. Lasten juomaksi pöydässä oli jäävettä.

Tapoja on monia

Miksi meillä Suomessa näkyy niin paljon juopuneita kaduilla? Muualla maailmassa en ole nähnyt niin paljon juopuneita. Suomalainen ostaa pullon viikonlopuksi. Hän juo pullon tyhjäksi heti ja sammuu vaikkapa puiston penkille.

Tuo poikien saunailta on kai hyvin suomalainen tapa nauttia alkoholia. Tarkoitus on saada nopea humalatila, känni. Kännin saa, kun juo paljon ja nopeasti.

Humalainen ei ole hauska seuralainen, kun ystävät istuvat iltaa yhdessä. "Humppu" ei pysty keskustelemaan muiden kanssa. Hän häiritsee muita tai sammuu, nukahtaa. Onko hänellä silloin hauska ilta? Tuskin.

Viini on viisaiden juoma, sanotaan. Viini lämmittää ja luo tunnelmaa. Viini on hyvän ruoan kumppani. Nauttikaamme siitä tunnelman ja maun takia.

Mitä tarjoan- ja milloin

Ennen ateriaa

Tervetuliais-lasillinen eli aperitiivi tarjotaan ennen ateriaa. Sen kanssa voi toivottaa vieraat tervetulleiksi.

Aperitiivi tulee ranskalaisesta sanasta aperitif = ruokahalua kiihottava. Tervetuliais-juomaksi sopivat esimerkiksi lasillinen kuohuviiniä tai valkoviiniä.

Alkuruokan kanssa

Lounaan alkuruokana ovat usein leikkelepöydän herkut: kalat, lihat ja salaattit. Valitse juomaksi kivennäisvesi tai olut. Moni ruokalaji on niin voimakkaan makuinen, että viini ei maistu hyvältä. Jos syöt alkuruoaksi salaattia, on valkoviini hyvä juoma.

Kalan kanssa

Kuiva tai puolikuiva valkoviini ovat kalan kanssa hyviä juomia. Viinikielessä kuiva on tarkoittaa "ei makea".

Liharuokien lisänä

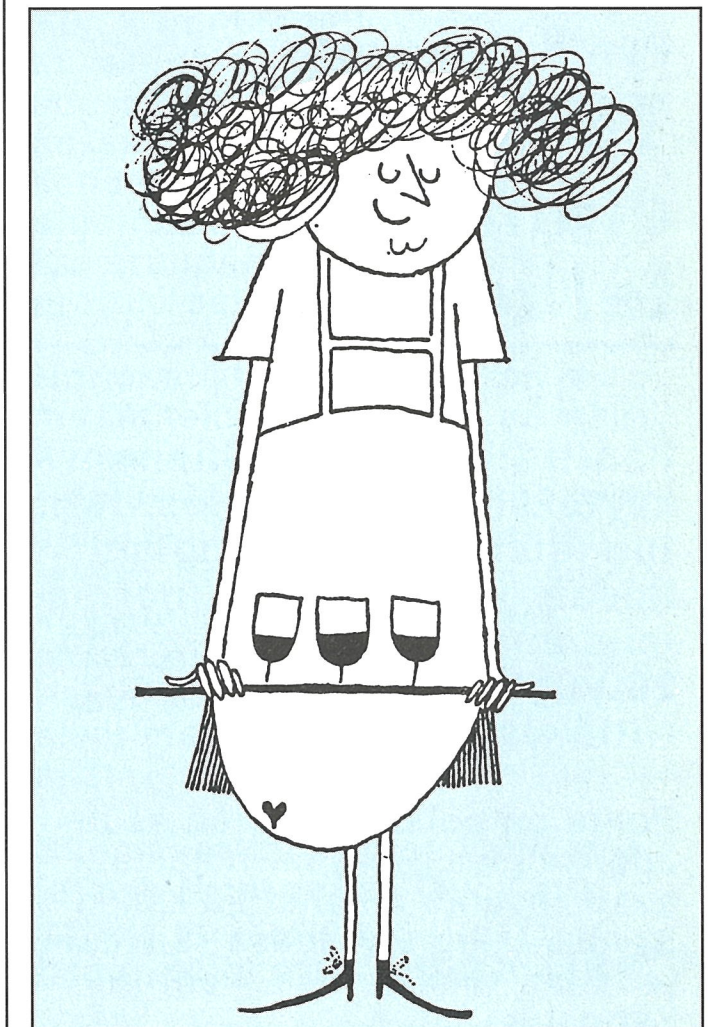
Punaviinit sopivat liharuokien kanssa. Kevyen keitetyn liharuokan tai kanan kanssa voi myös valita valkoviinin tai roseviinin. Se on puoliksi valkoviiniä ja puoliksi punaviiniä.

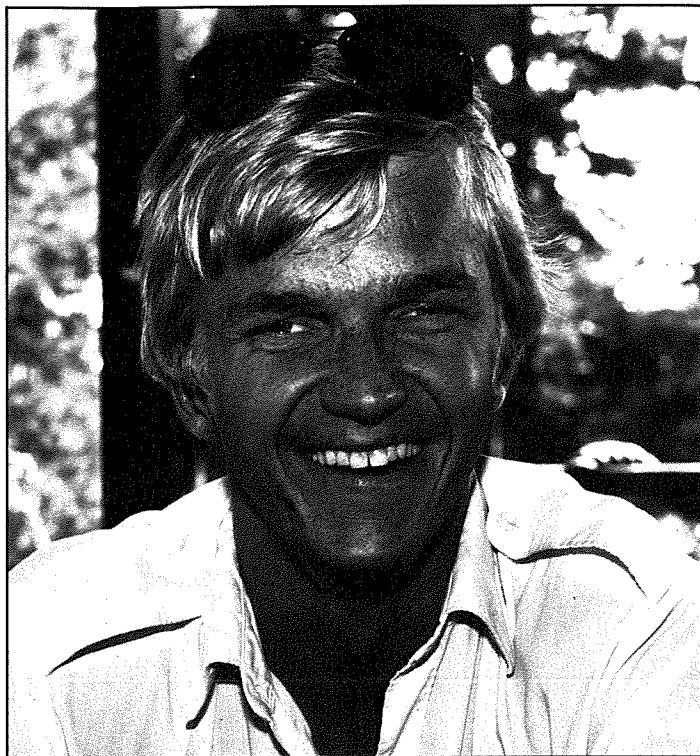
Jälkiruokan kanssa moni haluaa jotain pientä makeaa. Tilkka makeaa valkoviiniä tai hedelmälikööriä kruunaa jälkiruokan.

Kahvin kanssa sopivat konjakit ja liköörit sekä makeat hedelmäviinat.

Valinnan vapaus

Nykyisin ei tarvitse olla etiketin (käyttäytymissääntöjen) orja. Jokainen voi vapaasti valita mitä juomia nauttii. Myös voi olla nauttimatta mitään. Ruoan kanssa voi tilata jäävettä tai kivennäisvettä tai alkoholitonta viiniä. LT ■

Pentti Piskonen Tärkeintä elämässä on terveys

Pentti Piskonen on hienokäyttöinen nuori mies. Hän tuo mieleen aidon englantilaisen gentlemannin (herrasmiehen). Ikää "Penalla" on 20 vuotta ja risat. Eli ihan riittävästi.

Pentti on poikamies. Hän asuu Joensuussa omassa rivitalossaan. Asunto on siisti ja kaikki hyvässä järjestyksessä. Siivoan ja laitan ruokani itse, Pentti kertoo.

Pentillä on huono kuulo ja putkinäkö. Hän kuulee vielä mukavasti kuulolaitteen avulla. Kommunikointi käy puhumalla, mutta viittomia on myös opiskeltu.

Pentti on ATK-ohjelmoija. Hän on Nokian Helsingin konttorin työlistoilla. Työkeikkoja Pentti tekee ympäri Suomea. Välillä hän käy myös ulkomailla. Matkustuspäiviä kertyy vuoden aikana paljon.

— Onko Sinulla vapaa-ajan harrastuksia?

— Kyllä harrastan monipuolista liikuntaa. Kesällä purjehdin ja pyöräilen. Talvella laskettelen ja pelaan jääkiekkoa. Opiskelen myös saksaa; se on aika vaativaa.

— Miten osallistut kuurosokeiden toimintaan?

— No, olen ollut pikkujouluissa ja vuosikokouksissa. Joensuun kuurosokeiden kerho on myös tuttu paikka. Hattulan lomaleirillä vedin liikuntaa.

— Mistä iloitset?

— Ystävistä, hyvistä ystävistä; heitä on paljon.

— Mistä olet surullinen?

— No, tästä vammasta — sitä ei vielä osaa hyväksyä. Sen kanssa on kuitenkin opittava elämään!

— Mikä on sinulle tärkeintä elämässä?

— Hyvä terveys! ■

Kirjekerho

Tule mukaan Tuntosarven kirjekerhoon. Kirjoita meille nimesi ja osoitteesi. Julkaisemme ne lehden KIRJEKERHO -palstalla. Sitten voit odotella, kuka sinulle kirjoittaa.

— Voit myös vastata kirjekerhomme julkaisemiin osoitteisiin.

* * * * *

Olen 25 vuotias poika. Haluaisin kirjeenvaihtoon saman ikäisten tyttöjen kanssa. Olen syntyisin lappilainen. Olen asunut kaupungissa, mutta nyt asun maalla, että jaksan paremmin. Olisi mukava jos kirjoittaisit ja lähettäisit kuvan.

Heikki Rantatalo
Tunturisopuli 3 N
99400 Enontekiö

— Äiti, en tiedä, kannattaako minun mennä naimisiin Karin kanssa. Kari on ateisti (= jumalankieltäjä). Hän ei usko, että helvettiä on olemassa.

— Mene vaan tyttö naimisiin. Kyllä me yhdessä saamme hänet uskomaan, että se on olemassa.

Ajankohtainen apuväline

Heikkonäköisille apua kirjoittamiseen

Humanica on kehittänyt heikkonäköisille kirjoittamislaitteiston. Laitteistoon kuuluvat pienikokoinen Pico-tietokone ja litteä kuvaruutu.

Kun kirjoitetaan tekstiä, voidaan kuvaruutuun tuleva teksti suurentaa jopa kahdeksankertaiseksi. Suurennus tehdään tietokoneeseen kuuluvalla Zoomtext-ohjelmalla.

Kuvaruudun teksti on tarkka ja erottuu selvästi.

Normaalisti kuvaruudussa on musta teksti keltaisella pohjalla. Kytkeä kääntämällä kuvaruudun teksti saadaan negatiiviseksi (musta pohja, keltainen teksti). Tekstiä voidaan käsitellä kuvaruudulla eri tavoin. Se saadaan jopa kulkemaan yhtenä rivinä kuvaruudun halki. Silloin eivät muut rivit häiritse lukemista.

Suomessa laitteistoa valmistaa ja myy **Humanica Oy**. Antti Jalava voi kertoa laitteistosta lisää. Soita **puh. 90-230 185**.